

**Raport z diagnozy dotyczącej poczucia
bezpieczeństwa fizycznego
i psychicznego uczniów ze szczególnym
uwzględnieniem przemocy i agresji rówieśniczej
oraz relacji między uczniami a nauczycielami
w Społecznej Szkole Podstawowej
im. Rady Europy w Lubinie**

31 maja 2021 r.

I. Wprowadzenie

Ponowna diagnoza dotycząca poczucia bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego uczniów ze szczególnym uwzględnieniem przemocy i agresji rówieśniczej oraz relacji między uczniami a nauczycielami w Społecznej Szkole Podstawowej im. Rady Europy w Lubinie przeprowadzona została w okresie od 12.04.2021 r. do 21.05.2021 r.

Celem badania było :

1. Przeprowadzenie ponownej diagnozy środowiska szkolnego.
2. Przeanalizowanie wyników i wyciągnięcie wniosków.
3. Ewaluacja aktualizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoły na rok szkolny 2020/2021 z uwzględnieniem wyników i wniosków z diagnozy.

II. Opis zastosowanej metodologii

Badanie przeprowadzono za pomocą anonimowych ankiet online skierowanych do uczniów klas 4-8 SSP. Pytania do narzędzi badawczych zostały sformułowane przez członków Zespołu.

Wywiad kierowany wśród uczniów klas 1-3 SSP.

Do określenia indeksu przemocy oraz ogólnego indeksu agresji zastosowano też kwestionariusz „Moje życie w szkole”, który jest zbiorem zdarzeń, jakie mogą spotkać ucznia w szkole. Kwestionariusz był skierowany do wszystkich uczniów w szkole.

III. Przebieg diagnozy

Badanie przeprowadził Zespół w składzie:

1. Justyna Zaryczańska –nauczycielka języka polskiego – przewodnicząca Zespołu,
2. Amelia Skawińska – pedagog, logopeda,
3. Bartosz Holdenmajer – nauczyciel informatyki i matematyki,
4. Katarzyna Chwedoruk – nauczycielka edukacji wczesnoszkolnej metodą pedagogiki M. Montessori, języka angielskiego,
5. Olga Żerelik – nauczycielka języka angielskiego,
6. Agnieszka Polanowska – nauczycielka matematyki.

Praca Zespołu została podzielona na trzy etapy:

1. Opracowanie nowych pytań do dodatkowej ankiety związanej ze zdalną edukacją (kwiecień 2020 r.)
2. Przeprowadzenie diagnozy i opracowanie wniosków (od 20.04.2021 r. do 30.05.2021 r.)
3. Ewaluacja aktualizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoły na rok szkolny 2020/2021 z uwzględnieniem wyników i wniosków z diagnozy.

III.I. Analiza uzyskanych odpowiedzi

- a) 113 uczniów klas 4-8 udzieliło odpowiedzi na pytania w ankiecie,
- b) 104 uczniów klas 1-3 wzięło udział w wywiadzie kierowanym,
- c) 103 uczniów z klas 1-3 wypełniło kwestionariusz „Moje życie w szkole”.

Analiza wyników ankiety dla uczniów klas 4-8 SSP

(porównanie wyników ankiety z września 2020 r. i kwietnia 2021 r.)

1. Czy chętnie chodzisz do szkoły?

Wrzesień: 18% uczniów udzieliło odpowiedzi „zawsze”, 38,7% „prawie zawsze”, co razem stanowi ponad połowę odpowiedzi. „Czasami” odpowiedziało 38% uczniów. Pojawiło się kilka odpowiedzi „nigdy”.

Kwiecień: 20,4% uczniów udzieliło odpowiedzi „zawsze”, 47,8% „prawie zawsze”, co razem stanowi ok. 70% odpowiedzi. „Czasami” odpowiedziało 22,1% uczniów. 9,7% uczniów odpowiedziało „nigdy”.

2. Co w szkole lubisz najbardziej?

Wrzesień: Na pytanie otwarte uczniowie odpowiadali w różnoraki sposób. Wskazywali przyjaciół, przerwy, czyli możliwość spędzania czasu z przyjaciółmi, poszczególne lekcje i nauczycieli, obiady i wycieczki szkolne.

Kwiecień: Na pytanie otwarte uczniowie odpowiadali w różnoraki sposób. Przede wszystkim wskazywali możliwość kontaktu z przyjaciółmi, przerwy, nauczycieli, obiady.

3. Czego w szkole nie lubisz?

Wrzesień: Na pytanie otwarte uczniowie odpowiadali w różnoraki sposób. Wskazywali ograniczenia związane z pandemią COVID-19, uwagi za zachowanie i minusy lub złe oceny. Wymieniali poszczególne lekcje oraz nauczycieli i przymus nauki. Kilka osób wskazało na zły system edukacji w kraju. Niektórym nie smakują obiady szkolne i zapach dobiegający ze stołówki.

Wielu uczniów odpowiedziało na to pytanie „niczego” oraz „wszystko lubię”.

Kwiecień: Na pytanie otwarte uczniowie odpowiadali w podobny sposób. Wymieniali kartkówki i sprawdziany oraz zadania domowe. Wspominali przymus wczesnego wstawania albo lekcje na ósmej godzinie lekcyjnej. Wymieniali też niektóre przedmioty.

4. Czy czujesz się bezpieczny w swojej szkole?

Wrzesień:62,7% uczniów odpowiedziało „zawsze”, 28,7% „prawie zawsze, co razem stanowi 91,4% respondentów. Pozostali uczniowie odpowiedzieli „czasami”, kilka osób „nigdy”.

Kwiecień:70,8% uczniów odpowiedziało „zawsze”, 19,5% „prawie zawsze, co razem stanowi ok. 90% respondentów. Pozostali uczniowie odpowiedzieli „czasami”. Nikt nie zaznaczył odpowiedzi „nigdy”.

5. Co sprawia, że czujesz się bezpieczny w szkole?

Wrzesień:62% uczniów wskazało tu „dobre relacje z rówieśnikami”. 47% uczniów zaznaczyło „obecność nauczyciela dyżurującego podczas przerw”. 40,7% respondentów wskazało „możliwość rozmowy z nauczycielem”, a 32,7% uczniów odpowiedziało „reakcje nauczycieli na niewłaściwe zachowania”.

Uczniowie wskazywali też „małą ilość uczniów w klasie” (24,7%), „obecność pedagoga” (11,3%). 10% uczniów odpowiedziało „żadne z powyższych”.

Kwiecień: Na pytanie otwarte uczniowie odpowiedzieli podobnie. Wskazywali przede wszystkim obecność nauczycieli i to, że dyżurują podczas przerw oraz można się do nich zwrócić w wielu sprawach. Wymieniali też obecność przyjaciół.

6. Czy Twoim zdaniem w szkole są miejsca, które można uznać za niebezpieczne? Jeżeli tak, zaznacz "inna odpowiedź" i napisz co to za miejsce i dlaczego tak uważasz.

Wrzesień:95,3% uczniów odpowiedziało „nie”. Pozostali wskazali: „dwór, bo można się uderzyć”, „sala gimnastyczna, bo można sobie złamać rękę”, „stołówka, sala gimnastyczna”, „szkoła”, „korytarze”.

Kwiecień: To pytanie nie zostało zadane w ankiecie kwietniowej ze względu na to, że uczniowie uczyli się w trybie zdalnym.

7. Do kogo zwrócisz się w szkole z prośbą o pomoc, gdy będzie taka potrzeba?

Wrzesień: Najwięcej uczniów (70,7%) odpowiedziało, że „do wychowawcy”. 48% odpowiedziało „do kolegów, koleżanek”. 32,7% odpowiedziało „do innego nauczyciela”.

Pozostali wskazali też odpowiedzi „do pedagoga szkolnego”, „do dyrekcji”. 4,7% odpowiedziało „do nikogo”.

Kwiecień: Najwięcej uczniów (74,3%) odpowiedziało, że „do wychowawcy”. 57,5% odpowiedziało „do kolegów, koleżanek”. 36,3% odpowiedziało „do innego nauczyciela”.

Pozostali wskazali też odpowiedzi „do pedagoga szkolnego”, „do dyrekcji”. 6,2% uczniów odpowiedziało „do nikogo”.

8. Co Twoim zdaniem ma wpływ na dobrą relację ucznia z nauczycielem?

Wrzesień: Odpowiedzi na to pytanie były zbliżone, uczniowie wymieniali: zaufanie, wycieczki, rozmowy w grupie, wspólne wyjścia, sprawiedliwe ocenianie, uroczystości szkolne i klasowe oraz rozmowy indywidualne.

Kwiecień: Odpowiedzi na to pytanie były zbliżone, uczniowie wymieniali: zaufanie, sprawiedliwe ocenianie, wspólne wyjścia, rozmowy w grupie, wycieczki, uroczystości szkolne i klasowe oraz rozmowy indywidualne.

9. Jak oceniasz swoje relacje z wychowawcą?

Wrzesień: „Bardzo dobrze” i „dobrze” odpowiedziało w sumie 90% uczniów. „Trudno powiedzieć” – 10%. Nikt nie odpowiedział „źle”.

Kwiecień: „Bardzo dobrze” i „dobrze” odpowiedziało w sumie 86,7% uczniów. „Trudno powiedzieć” – 12,4%. 9% uczniów odpowiedziało „źle”.

10. Jak oceniasz swoje relacje z innymi nauczycielami?

Wrzesień: „Bardzo dobrze” i „dobrze” odpowiedziało w sumie 86,7% uczniów. „Trudno powiedzieć” – 13,3%. Nikt nie odpowiedział „źle”.

Kwiecień: „Bardzo dobrze” i „dobrze” odpowiedziało w sumie 78,8% uczniów. „Trudno powiedzieć” – 20,4%. 8% uczniów odpowiedziało „źle”.

11. Czy czujesz się sprawiedliwie oceniany?

Wrzesień: „Zawsze” i „prawie zawsze” odpowiedziało w sumie 92,6% uczniów. „Czasami” i „nigdy” to odpowiedzi pozostałych ankietowanych.

Kwiecień: „Zawsze” i „prawie zawsze” odpowiedziało w sumie 87,6% uczniów. „Czasami” i „nigdy” to odpowiedzi pozostałych ankietowanych.

12. Czy jeśli czegoś nie rozumiesz, możesz poprosić o pomoc nauczyciela?

Wrzesień: 90,7% uczniów odpowiedziało „zawsze” i „prawie zawsze”. 8,7% ankietowanych odpowiedziało „czasami”. Kilka osób odpowiedziało „nigdy”.

Kwiecień:54% uczniów odpowiedziało „zawsze”. „Prawie zawsze” odpowiedziało 28,3% ankietowanych. 16,8% uczniów odpowiedziało „czasami”. Kilka osób odpowiedziało „nigdy”.

13. Czy nauczyciele traktują Cię z szacunkiem?

Wrzesień:96% uczniów odpowiedziało „zawsze” i „prawie zawsze”. „Czasami” i „nigdy” odpowiedziało 4% badanych.

Kwiecień:92,9% uczniów odpowiedziało „zawsze” i „prawie zawsze”. „Czasami” i „nigdy” odpowiedziało 7,1% badanych.

14. Czy dobrze czujesz się w swojej klasie?

Wrzesień:89,3% uczniów odpowiedziało „zawsze” i „prawie zawsze”. „Czasami” i „nigdy” odpowiedzieli pozostali badani.

Kwiecień: 84% uczniów odpowiedziało „zawsze” i „prawie zawsze”. „Czasami” i „nigdy” odpowiedzieli pozostali badani.

15. Czy masz w klasie/szkole przyjaciół?

Wrzesień:90% uczniów odpowiedziało „tak”. „Trudno powiedzieć” odpowiedziało 8,7% badanych. 1,3% odpowiedziało „nie”.

Kwiecień: 92% uczniów odpowiedziało „tak”. 8% badanych odpowiedziało "trudno powiedzieć" i „nie”.

16. Czy są w klasie koledzy (koleżanki), którzy pomogliby Ci w nauce, gdybyś o to poprosił?

Wrzesień:80,7% uczniów odpowiedziało „tak”. „Trudno powiedzieć” odpowiedziało 15,3% badanych. 4% odpowiedziało „nie”.

Kwiecień: 89,4% uczniów odpowiedziało „tak”. „Trudno powiedzieć” odpowiedziało 9,7% badanych 9% odpowiedziało „nie”.

17. Czy znasz prawa dziecka?

Wrzesień:87,3% uczniów odpowiedziało „tak”. 12,7% odpowiedziało „nie”.

Kwiecień: 87,6% uczniów odpowiedziało „tak”. 12,4% odpowiedziało „nie”.

18. Czy zauważyłeś, aby Twoi koledzy/koleżanki robili coś, co nie jest dobre dla ich zdrowia? Jeśli "tak", zaznacz inną odpowiedź i napisz, co takiego robili i gdzie (w szkole, czy poza szkołą)?

Wrzesień:90,7% uczniów odpowiedziało „nie”. Pozostali wskazali: palenie papierosów poza szkołą, picie napojów energetycznych, jedzenie fastfoodów, spożywanie dużej ilości cukru oraz bieganie po korytarzu szkolnym.

Kwiecień: Zdecydowana większość uczniów odpowiedziała „nie”. Pozostali podkreślali, że takie zachowania obserwowali poza szkołą. Nie wskazali konkretnych przykładów poza używaniem brzydkich słów oraz paleniem e-papierosa dwa lata temu.

19. Określ swoją płeć.

Wrzesień: Dziewczęta stanowiły 54,7% respondentów, chłopcy 45,3%.

Kwiecień: Dziewczęta stanowiły 50,9% respondentów, chłopcy 49,6%.

Analiza wyników oraz wnioski z wywiadu kierowanego dotyczącego poczucia bezpieczeństwa w klasach 1–3 SSP

Celem ankiety była analiza i diagnoza poczucia bezpieczeństwa uczniów w trakcie trwania nauki zdalnej oraz zastosowanie technologii podczas codziennej nauki wśród uczniów Społecznej Szkoły Podstawowej im. Rady Europy w Lubinie. Jej zadaniem było również uzyskanie informacji z jakimi problemami musieli się zmierzyć uczniowie w ramach nauczania zdalnego.

Raport został oparty na przeprowadzonym wywiadzie kierowanym wśród uczniów w dniach 16.04-20.04 2021r.

W badaniu wzięło udział 104 uczniów.

1. Wśród najważniejszych zalet edukacji zdalnej uczniowie wymieniają:

- elastyczny czas nauki 49 (47 %)
- możliwość dostosowania tempa i sposobu uczenia do moich upodobań 41 (39 %)
- spotkania online z klasą i nauczycielem 63 (60%)
- ciekawe projekty proponowane przez nauczycieli (np. wirtualne wycieczki, spotkania z gośćmi z różnych instytucji, itp.) 71 (68%)

Biorąc pod uwagę powyższe wyniki można stwierdzić, że uczniowie w większości dostrzegają zalety takiej formy edukacji. Uczniowie cenią sobie nauczanie zdalne przede wszystkim za to, że mogą się spotkać online ze swoimi koleżankami i kolegami z klasy, nauczycielami, a także za to, że w trakcie nauki zdalnej jest wiele ciekawych projektów. Należy podkreślić fakt, że dla ankietowanych istotne okazały się spotkania online, zarówno z klasą jak i z nauczycielem.

2. Największy problem w edukacji zdalnej sprawia mi...

Uczniowie wskazali, że największymi barierami edukacji zdalnej są:

- brak kontaktu z koleżankami i kolegami 54 (51 %)
- brak kontaktu z nauczycielami podczas nauczania zdalnego 51 (46%)

Mniejsze problemy stanowiły:

- problemy ze zrozumieniem nowych treści 17 (16%)

- zbyt dużo zadań przesyłanych przez nauczycieli 20 (19%)
- brak dostatecznych umiejętności obsługi komputera 22 (21 %)
- problemy z koncentracją 25 (24%)
- stres związany z nauką prowadzoną zdalnie 35 (33%)
- problem z łączem internetowym 30 (28%)

Połowa osób ankietowanych uważa, że największym problemem jest brak kontaktu z rówieśnikami i nauczycielami. W swoich wypowiedziach podkreślali, że mają na myśli kontakty na żywo.

3. Ile średnio czasu przeznaczasz na naukę zdalną każdego dnia? (liczba godzin)

Z przeprowadzonej analizy wynika, że ponad połowa respondentów 54 (51%) spędza od 3 do 6 godzin dziennie; 42 osoby (40%) powyżej 6 godzin, natomiast jedynie 7 osób poniżej 3 godzin dziennie (0,06%).

4. Na pytanie: **Czy nauka w domu daje Ci większe poczucie bezpieczeństwa niż w szkole?** zdecydowana większość osób (84 – 81%) odpowiada, że nie.

Jedynie 20 osób (19%) odpowiada, że nauka w domu daje większe poczucie bezpieczeństwa, z czego 10 osób odpowiedziało twierdząco z klasy 3b.

5. Czy podczas lekcji online nauki jest:

Aż 80 osób (76%) uważa, że podczas lekcji online nauki jest mniej, a 24 osoby (24%) twierdzą, że jest jej więcej.

6. Który sposób nauczania wolisz?

Z zebranych wśród uczniów informacji wynika, że większość, tj. 78% odpowiedziało, że preferuje tradycyjny sposób nauczania. Natomiast 22% wskazało, iż odpowiada im zdalne nauczanie.

66% uczniów klasy 3b wskazuje, że woli naukę zdalną od tradycyjnej.

7. Na pytanie: **Które z niebezpiecznych zachowań spotkałeś/spotkałaś w sieci?** uczniowie odpowiadali w następujący sposób:

- wyzywanie się 21 osób (20%)
- wyśmiewanie 21 osób (20%)
- obmawianie innych 17 osób (16%)
- groźby 11 osób (10%)
- używanie wulgaryzmów 23 osoby (22 %)

Okazuje się, że część najmłodszych uczniów naszej szkoły spotkała się z niebezpiecznymi zachowaniami w sieci. Dotyczy to głównie uczniów klas 3.

8. Gdzie spotkałeś się z takimi zachowaniami?

27 % pytanym odpowiedziało, że spotkało się z takimi zachowaniami na TikToku, 21 % na Messengerze, WhatsApp'ie lub innym komunikatorze, a nieliczni na Facebooku i Instagramie. Nikt nie podał innego miejsca, gdzie miał do czynienia z takim zachowaniem.

9. Jak na nie zareagowałeś?

21 % powiedziało o tej sytuacji rodzicowi, 17 % swoim rówieśnikom, jedynie 15% zwróciło tej osobie uwagę, a 12% nie zareagowało w ogóle na daną sytuację. Jedynie 4 osoby opowiedziały o tej sytuacji nauczycielowi.

10. Aż 87 % respondentów powiedziało, że poza nauką zdalną używa jeszcze urządzeń elektronicznych.

11. Najczęściej uczniowie wykorzystywali tych urządzeń do słuchania muzyki (55%), grania w gry (43%), utrwalania wiadomości (30 %) oraz wyszukiwania ciekawostek (34 %) . Nieliczni nawiązywali kontakty w sieci, niektórzy zaś nie potrafili określić celu.

12. Zdecydowana większość osób (71 %) nie posiada konta na aplikacjach typu: Facebook, Instagram Tik Tok.

13. Ponad połowa 51% nie posiada konta na komunikatorze typu WhatsApp, Messenger, a 49% osób komunikuje się w ten sposób.

14. Na pytanie *Jak spędzasz wolny czas?* Aż 77% osób odpowiada, że uprawia sport, 70% spędza czas z rodziną. Ponad połowa uczniów w wolnym czasie czyta książki (57%), bawi się (56%), ogląda TV (55%), a także bawi się z pupilem (54%).

15. Aż 62, 5 % zapytanych osób w trakcie trwania nauki zdalnej ma gorszy nastrój, 23% uczniów twierdzi, że nie zmienił się , pozostałe osoby (13,5%) mają lepszy nastrój.

Analiza wyników kwestionariusza „Moje życie w szkole” dla uczniów klas 1-3 SSP

1. OPIS NARZĘDZIA BADAŃ

Do określenia IDEKSU PRZEMOCY oraz OGÓLNEGO INDEKSU AGRESJI wykorzystany został kwestionariusz „Moje życie w szkole”.

Kwestionariusz jest zbiorem zdarzeń, które mogą spotkać ucznia w szkole.

Okolo połowa z nich jest przyjemna lub obojętna, druga połowa to zdarzenia zdecydowanie niemiłe. Zostały one świadomie wymieszane, aby odwrócić uwagę uczniów od właściwego celu badań.

O występowaniu przemocy lub agresji w danej grupie mają odpowiedzi na pytania:

4. Kopnęło mnie lub próbowało mnie kopnąć.

8. Powiedziało, że mnie zbije.

10. Zabrało mi pieniądze lub próbowało mi je zabrać.

24. Sprawilo mi ból lub próbowało sprawić mi ból.

37. Zniszczyło lub próbowało zniszczyć coś mojego.

39. Uderzyło mnie lub próbowało mnie uderzyć.

W związku z pandemią i nauczaniem zdalnym w klasach IV – VIII badanie kontrolne zostało przeprowadzone wśród uczniów klas I-III po tygodniowym pobycie w szkole.

Kwestionariusz wypełniło 103 uczniów klas I – III.

INDEKS PRZEMOCY – wrzesień 9,34 %, maj – 7,12%

OGÓLNY INDEKS AGRESJI – wrzesień 9,60%, maj – 8.66%

Wrzesień/maj

Lp.	Numer pytania	Wcale	1 raz	Więcej niż 1 raz	Razem %	Dziewczęta %	Chłopcy %
1.	4	75	18	10	9,71	1,75	19,57
2.	8	93	3	7	6,80	1,75	13,04
3.	10	99	1	3	2,91	0,00	6,52
4.	24	81	12	10	9,71	5,26	15,22
5.	37	84	14	5	4,85	3,51	6,52
6.	39	79	15	9	8,74	3,51	15,22

Analizując sformułowania świadczące o przemocy i agresji można stwierdzić, iż w szkole nie ma problemu z wyłudzeniem pieniędzy – 99 uczniów wskazało, iż z taką sytuacją się nie spotkali, 1 osoba tylko raz a 3 uczniów wskazało, iż więcej niż jeden raz ktoś im zabrał lub chciał zabrać pieniądze.

6,8% ankietowanych uczniów twierdzi, iż spotkała się z groźbami pobicia więcej niż jeden raz. Istotne jest to, że taką odpowiedź zaznaczyło 13,04% chłopców i 1,75 % dziewczynek.

Niestety wśród uczniów klas I – III zdarzają się reakcje związane z kopaniem lub grożeniem takim zachowaniem. 9,71% badanych uczniów miało z taką sytuacją do czynienia. Przeważającą grupę stanowią chłopcy, którzy wskazali aż w 19,57%, że ktoś ich kopnął lub chciał kopnąć.

9,71% ankietowanych uczniów uznało, iż więcej niż 1 raz inny uczeń sprawił lub próbował sprawić im ból. Większością w tej grupie są chłopcy, którzy wskazali takie zachowanie w 15,22%.

Wśród uczniów klas I – III często występującym aktem agresji jest uderzenie lub próba pobicia kolegi lub koleżanki. Z takim doświadczeniem miało do czynienia 8,74% ankietowanych uczniów więcej niż 1 raz – 15,22% chłopców i 3,51% dziewczynek.

Uczniowie szanują swoje i cudze mienie – 14 uczniów stwierdziło, iż sytuacja celowego niszczenia ich rzeczy zdarzyła się tylko raz natomiast 5 osób uznało, że niszczenie ich rzeczy miało miejsce więcej niż jeden raz (4,85%).

Wnioski z ponownie przeprowadzonej ankiety dotyczącej poczucia bezpieczeństwa:

Uczniowie w dalszym ciągu w większości chętnie przychodzą do szkoły. Szkołę niezmiennie cenią za możliwość spotykania przyjaciół, jedzone w szkole obiady, spędzane

przerwy i spotkanie przyjaciół. Indywidualne predyspozycje uczniów mają wpływ na to, co wskazują jako rzeczy, których nie lubią. Często jednak wymieniane były kartkówki i sprawdziany oraz przymus wczesnego wstawania.

Zdecydowana większość uczniów stale czuje się bezpiecznie w szkole, są jednak tacy, którzy czują się tak tylko czasami lub nigdy. Również w klasie większość uczniów czuje się bezpiecznie, jednak nie wszyscy. Wpływ na to ma to, czy mają w klasie i szkole przyjaciół oraz obecność nauczycieli.

Wielu uczniów wskazuje, że dobre kontakty z rówieśnikami i obecność oraz rozmowy z nauczycielami lub sprawiedliwe ocenianie wpływają pozytywnie na ich poczucie bezpieczeństwa. Wymieniane były też rozmowy, wycieczki, uroczystości szkolne.

Uczniowie mają zaufanie do swoich wychowawców, nauczycieli, koleżanek i kolegów i zwracają się do nich o pomoc, gdy jest taka potrzeba. Są jednak tacy uczniowie, którzy po okresie zdalnej edukacji gorzej oceniają swoje relacje z wychowawcą i nauczycielami. Częściej czują się niesprawiedliwie oceniani. Przede wszystkim jednak wskazali, że okres zdalnej edukacji obniżył możliwość poproszenia nauczyciela o indywidualne wsparcie.

Jednocześnie uczniowie wskazali na jeszcze lepsze relacje z kolegami i koleżankami z klasy, którzy są gotowi udzielać im pomocy.

Uczniowie wskazali o wiele mniej niebezpiecznych zachowań, jakie obserwowali wśród rówieśników. Zazaczyli, że widzieli je poza terenem szkoły.

Wszyscy uczniowie powinni znać swoje prawa. Ich znajomość deklaruje 87,6% uczniów, zatem nieco więcej, niż we wrześniu, ale jeszcze nie wszyscy.

Wnioski z analizy wywiadu kierowanego w klasach 1-3 SSP dotyczącego nauki zdalnej

Można stwierdzić, że uczniowie cenią sobie nauczanie zdalne przede wszystkim za to, że mogą się spotkać online ze swoimi koleżankami i kolegami z klasy, nauczycielami, a także za to, że w trakcie nauki zdalnej jest wiele ciekawych projektów. Należy podkreślić fakt, że dla ankietowanych istotne okazały się spotkania online, zarówno z klasą jak i z nauczycielem.

Połowa osób ankietowanych uważa, że największym problemem jest brak kontaktu z rówieśnikami i nauczycielami. W swoich wypowiedziach podkreślali, że mają na myśli kontakty na żywo.

Nawet najmłodszy uczniowie SSP spędzają przed komputerem około 6, a nawet więcej godzin.

Uczniowie klas 1-3 nie czują się bezpieczniej w domu niż w szkole, jednak aż 10 osób z klasy 3b wskazało, że czuje się w domu bezpieczniej.

Większość najmłodszych uczniów uważa, że podczas lekcji online nauki jest mniej.

Zdecydowana większość uznaje naukę stacjonarną za lepszą, jednak aż 66% uczniów klasy 3b wskazuje, że woli naukę zdalną od tradycyjnej.

Uczniowie spędzają wolny czas aktywnie, często z rodziną. Bawią się ze zwierzętami, oglądają telewizję, czytają książki.

Wielu uczniów w wolnym czasie wykorzystuje urządzenia elektroniczne, na przykład do słuchania muzyki, grania w gry, utrwalania wiadomości oraz wyszukiwania ciekawostek. Nieliczni powiedzieli, że nawiązywali kontakty w sieci, niektórzy zaś nie potrafią określić celu, w jakim sięgają do takich urządzeń.

Okazuje się, że część najmłodszych uczniów naszej szkoły spotkała się z niebezpiecznymi zachowaniami w sieci, takimi jak wyzywanie, wyśmiewanie czy używanie wulgaryzmów. Dotyczy to głównie uczniów klas trzecich. Spotykali się z nimi na TikToku, Messengerze, WhatsApp'ie lub innym komunikatorze, a nieliczni na Facebooku i Instagramie.

Co istotne, zdecydowana większość dzieci odpowiedziała, że nie posiadają kont na portalach społecznościowych. Jednocześnie połowa uczniów klas 1-3 posiada konta na komunikatorze typu WhatsApp lub Messenger.

Reakcja dzieci na takie zachowanie jest różna. Niektórzy mówią o tej sytuacji rodzicowi, inni swoim rówieśnikom, nieliczni zwracają uwagę osobie, u której zaobserwowali niewłaściwe zachowania. Co ważne, niektórzy nie reagują w ogóle na takie sytuacje, a jedynie 4 osoby opowiedziały o takiej sytuacji nauczycielowi.

Uczniowie klas 1-3 w dużej części mają gorszy nastrój podczas nauki zdalnej, niż tradycyjnej. Jest jednak grupa, która nie odczuwa różnicy, a nawet lepiej się czuje podczas nauki z domu. Co istotne, szczególnie są to uczniowie klasy 3b.

Analiza wyników ankiety dla uczniów klas 4-8 SSP dotyczącej edukacji zdalnej

1. Ile godzin dziennie spędzasz przed komputerem?

50,6% uczniów odpowiedziało „4-8 godzin”. 30,5% uczniów odpowiedziało „mniej niż 4 godziny”. 18,9% uczniów odpowiedziało „więcej niż 8 godzin”.

2. Kiedy najpóźniej kończysz korzystanie z komputera?

23,2% uczniów odpowiedziało „do godz. 18.00”.

8,5% uczniów odpowiedziało „do godz. 19.00”.

9,1% uczniów odpowiedziało „do godz. 20.00”.

14% uczniów odpowiedziało „do godz. 21.00”.
12,2% uczniów odpowiedziało „do godz. 22.00”.
14% uczniów odpowiedziało „do godz. 23.00”.
4,4% uczniów odpowiedziało „do godz. 24.00”.
14,6% uczniów odpowiedziało „po godz. 24.00”.

3. Czy uważasz, że uzależnienie od Internetu jest możliwe?

87,2% uczniów odpowiedziało „tak”. 9,1% uczniów odpowiedziało „nie wiem”.
3,7% uczniów odpowiedziało „nie”.

4. Jakie Twoim zdaniem mogą być zagrożenia dla użytkowników w Internecie?

70,1% uczniów odpowiedziało „utrata kontaktu z życiem poza Internetem”.
77,4% uczniów odpowiedziało „oszustwa”
66,5% uczniów odpowiedziało „uzależnienie od gier sieciowych”.
64,6% uczniów odpowiedziało „negatywne oddziaływanie na psychikę”.
73,2% uczniów odpowiedziało „hejt”.

5. Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się zaniedbać obowiązki szkolne, bo straciłeś poczucie czasu przebywając w sieci?

51,8% uczniów odpowiedziało „rzadko”. 39% uczniów odpowiedziało „nigdy”. 9,1% uczniów odpowiedziało „często”.

6. Czy zawierasz znajomości w Internecie?

72% uczniów odpowiedziało „nie”. 28% uczniów odpowiedziało „tak”.

7. Czy rozmawiasz z rodzicami o tym, co robisz w Internecie (na jakie strony wchodzisz, z kim się kontaktujesz)?

42,1% uczniów odpowiedziało „często”. 40,2% uczniów odpowiedziało „rzadko”. 17,7% uczniów odpowiedziało „nigdy”.

8. Czy w ostatnim czasie doświadczyłeś/aś cyberprzemocy (obrażanie, wyśmiewanie w Internecie) ze strony rówieśników?

87,8% uczniów odpowiedziało „nie”. 12,2% uczniów odpowiedziało „tak”.

9. Czy masz poczucie, że w sytuacji pandemii doświadczasz cyberprzemocy częściej niż zazwyczaj?

83,5% uczniów odpowiedziało „nie”. 16,5% uczniów odpowiedziało „tak”.

10. Jak oceniasz swoje aktualne samopoczucie na skali 10-stopniowej, gdzie 1 oznacza bardzo złe, a 10 – doskonałe?

W sumie ponad 23% uczniów określiło swoje samopoczucie na 1 lub 2.

Ponad 20% uczniów określiło swoje samopoczucie na 3,4 lub 5.

Około 50% uczniów określiło swoje samopoczucie na 6,7 lub 8.

Niewielki procent uczniów określił swoje samopoczucie na 9 lub 10.

11. Najlepsze w edukacji zdalnej jest...

Uczniowie wymieniali przede wszystkim możliwość późniejszego wstawania, czyli wysypianie się oraz brak przymusu dojeżdżania/chodzenia do szkoły i przebywania w niej.

Doceniają możliwość spędzania przerw w ciszy oraz to, że są one dłuższe, a lekcje krótsze. Wymieniali też swobodę (na przykład możliwość okrycia się kocem lub leżenia w łóżku podczas lekcji) oraz większą możliwość spędzania czasu ze zwierzętami.

Uczniowie wskazali też fakt, że nie muszą spotykać się z takimi osobami w klasie, których nie lubią.

Ponadto doceniają fakt, że nauczyciele używają większej ilości narzędzi TIK.

12. Najgorsze w edukacji zdalnej jest...

Uczniowie wskazali przede wszystkim brak kontaktu z rówieśnikami oraz konieczność spędzania dużej ilości czasu przed komputerem. Wskazywali takie konsekwencje, jak ból oczu, głowy i kręgosłupa oraz pogarszający się wzrok.

Wymieniali też rozpraszanie się i nieumiejętność skupienia się podczas lekcji zdalnej oraz przymus późniejszej samodzielnej nauki. Równie często wskazywali problemy techniczne.

Pojawiły się też takie odpowiedzi jak zbyt wiele zadań domowych oraz monotonia i nieumiejętność oddzielenia czasu spędzonego w szkole od czasu wolnego.

Wnioski z analizy ankiety dla uczniów klas 4-8 SSP dotyczącej edukacji zdalnej

W ostatnim czasie uczniowie klas 4-8 SSP spędzali przed komputerem wiele godzin, około osiem, jednak niektórzy nawet więcej. Najwięcej uczniów kończyło korzystanie z niego przed 18.00, ale sporo osób wyłączało komputery dopiero po 24.00.

Ponad połowa uczniów przyznała, że zdarzyło im się zaniedbać obowiązki szkolne, bo stracili poczucie czasu przebywając w sieci. Prawie 10% przyznało, że zdarza się to często.

Zdecydowana większość uczniów wie, uzależnienie od Internetu jest możliwe, jednak są osoby, które nie są tego pewne lub uznają, że nawet nie jest to możliwe.

Uczniowie są świadomi zagrożeń wynikających z korzystania z Internetu. Wymieniają różne ich rodzaje.

Zdecydowana większość uczniów nie zawiera znajomości w Internecie, jednak aż 28% uczniów przyznało, że tak robi.

Uczniowie raczej nie doświadczali cyberprzemocy ze strony rówieśników, są jednak tacy, którzy byli adresatami takich zachowań. Jednocześnie większość uczniów uznała, że nie ma to związku z edukacją zdalną.

Uczniowie „często” lub „rzadko” rozmawiają z rodzicami o tym, co robią w Internecie. Jest jednak dość duża grupa uczniów, którzy wcale nie rozmawiają o tym z rodzicami.

Obecnie uczniowie nie oceniają swojego samopoczucia bardzo wysoko. Połowa uczniów czuje się średnio, jednak druga prawie tak liczna grupa czuje się źle.

Zapytani o zalety edukacji zdalnej, uczniowie wymieniali przede wszystkim możliwość późniejszego wstawania, czyli wysypianie się oraz brak przymusu dojeżdżania/chodzenia do szkoły i przebywania w niej.

Doceniają możliwość spędzania przerw w ciszy oraz to, że są one dłuższe, a lekcje krótsze. Wymieniali też swobodę (na przykład możliwość okrycia się kocem lub leżenia w łóżku podczas lekcji) oraz większą możliwość spędzania czasu ze zwierzętami.

Uczniowie wskazali też fakt, że nie muszą spotykać się z takimi osobami w klasie, których nie lubią.

Ponadto doceniają fakt, że nauczyciele używają większej ilości narzędzi TIK.

Uczniowie wskazali też wady edukacji zdalnej, przede wszystkim brak kontaktu z rówieśnikami oraz konieczność spędzania dużej ilości czasu przed komputerem.

Wskazywali takie konsekwencje, jak ból oczu, głowy i kręgosłupa oraz pogarszający się wzrok.

Wymieniali też rozpraszenie się i nieumiejętność skupienia się podczas lekcji zdalnej oraz przymus późniejszej samodzielnej nauki. Równie często wskazywali problemy techniczne.

Pojawiły się też takie odpowiedzi jak zbyt wiele zadań domowych oraz monotonia i nieumiejętność oddzielenia czasu spędzonego w szkole od czasu wolnego.

Rekomendacje:

1. Aby stale wzmacniać poczucie bezpieczeństwa u uczniów, należy kłaść nacisk na ujęte w szkolnym Programie Wychowawczo -Profilaktycznym zajęcia o tematyce:
  - Jak mogę wpływać na poczucie bezpieczeństwa moich kolegów i koleżanek?
  - Jak chronić swoje zdrowie podczas aktywności fizycznej i nie tylko?
  - Zasady poruszania się w grupie i savoir vivre na stołówce.
  - Jak zaufać kolegom i nauczycielom?
  - Dlaczego warto sobie pomagać?
  - Zdrowe nawyki żywieniowe.
  - Konsekwencje palenia tytoniu.
2. Należy również położyć nacisk na tematy związane z budowaniem własnej wartości oraz umiejętnością uczenia się i organizacji czasu oraz budowania zdrowych nawyków.
3. Należy kontynuować tradycje wspólnych wyjść klasowych, wycieczek i często rozmawiać z uczniami, nie tylko z klas wychowawczych oraz poświęcać uczniom czas i uwagę. Pozwoli to odbudować relacje, które mogły się zmienić podczas edukacji zdalnej.
4. Należy poświęcić czas na odbudowę zespołów klasowych. Warto też uważnie obserwować zachowania uczniów, które mogły ulec zmianie po okresie nauki zdalnej.
5. Nauczycieli powinni zwrócić uwagę na to, czy każdego ucznia oceniają sprawiedliwie i czy chętnie udzielają mu dodatkowych wyjaśnień dotyczących tematów lekcji oraz traktują go z szacunkiem.
6. Należy zapoznać wszystkich uczniów z prawami dziecka.
7. Należy starać się używać narzędzi TIK, które były doceniane przez uczniów podczas edukacji zdalnej.